

Odmev iz Afrike.

Ilustrovan mesečnik
v prosep afriških misijonov.

Izdaja:

Klaverjeva družba.

Upravništvo:

Ljubljana, Pred škofijo 8, II. nadstr.

Stane za celo leto K 1.50.

Vsebina številke meseca listopada:

Poklic. — Bogu vdana smrt zamorca. — Pomen katehistov-domačinov pri spreobračanju poganov. — Apostolski vikariat reke Oranje. — Kratka misijonska poročila. — Manjka li misijonskih sester? — Zapiski Družbe sv. Petra Klaverja. — Iz uredniške mape. — Spominjamo se svojih dragih rajnikih! — Parte kardinala Vives y Tuto. — Memento za umrle. — Popolni odpustek. — Slike: Pomožne misijonarke v centralni hiši Družbe sv. Petra Klaverja v Rimu pri tiskarskem stroju. — Katehist Ivan razlaga katekizem. — Uboji gobavci v Madibiri.

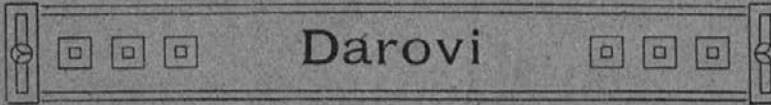

VINO

v korist afriških misijonov.

Vrsta vina	$\frac{1}{2}$ steklenice	$\frac{1}{2}$ steklenice	1 zabojček za po- kušnjo s 4 p-istekl. s pošt. in zaboj.
	K	K	K
Algerijski muškatovec	2'50	1'35	7'—
Malvoisie mi sec (za sv. maše)	1'95	1'10	5'90
Malvoisie mi doux	2'—	1'15	6'10
Malvoisie blanc doux	2'35	1'30	6'40
Malvoisie doux rouge	2'35	1'30	6'40
Samoški konjak	6'—	3'—	14'—

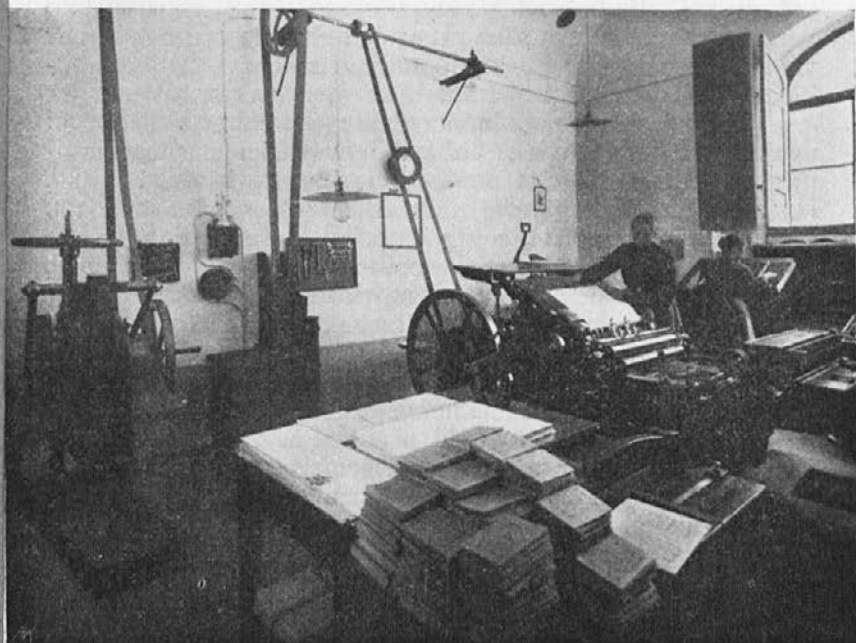
Vsa ta vina se dobivajo pri vinskem oddelku
Družbe sv. Petra Klaverja v Solnogradu, Dreifaltigkeitsgasse Nr. 12.
 Oddajalnice so: Dunaj, I. Bäckerstraße 18 — Krakovo, ul. sw. Anny 4. —
 Praga, IV. 33.
 Obširni popisi za Avstro-Ogrsko in Nemčijo se dobijo zastonj.

Darovi

od dne 1. do 31. velikega srpana 1913.

Za afriške misijone: Colnarič J. 1 K 15 v, N. N. 1 K, Jordis 50 v, Štrukelj A. 1 K, Demšar I. in J. 2 K 66 v, Neimenovana 5 K, po preč. g. P. Klančniku od N. N. 13 K, po vodstvu cerkve presv. Srca Jezusovega 10 K, Vidmar M. nabrala 5 K 36 v, dijaki darovali 70 v, preč. g. župnik Reznicek 3 K, preč. g. Veranič 1 K 30 v, N. N. 40 v, Jereb J. 40 v, Šoukal F. 1 K, po nabiralniku 4 K 41 v, po preč. g. P. Valerjanu 1 K 20 v, Mijatovič I. 20 c = 19 v, Göbel A. 3 K, za mašno obleko: Küčko A. 1 K, Horvath A. 70 v, Fon A. 5 K, Bac F. 1 K, Maretič I. 1 L. 50 cent. = 1 K 43 v, N. 2 K 95 v.

Pomožne misijonarke v centralni hiši Družbe sv. Petra Klaverja v Rimu pri tiskarskem stroju.

Poklic.

Božji klic k duhovskemu stanu in redovništvu je neovržno milost, in sicer največja za življenje in večnost. In vendar je gotovo, da ne slede vsi svojemu poklicu. Odkod prihaja to? Na to vprašanje bi radi nakratko odgovorili.

„Ako bi ti spoznala božji dar!“ je rekel nekaj božji Zveličar Samaričanki. „Ako bi ti spoznala dar, ki ti ga je Bog položil v srce,“ bi lahko rekli tudi marsikateri devici, „bi ga ne napravila tako lahkomišno!“ Koliko se jih pritožuje o površnem, brezkoristnem življenju, ne da bi šli v se in odpomogli zlu. — Bistvena napaka mladeniških duš našega časa je pomanjkanje duha molitve. Njihovo življenje se razgubi v ničevnosti, njih pobožnost se zadovolji z zunanjo obliko molitve; ne poglobijo se v bistvo molitve, ki po-

stane vir, iz kojega zajemajo njih dela svojo nadnaravno vrednost. O, da bi prišli k boljšemu spoznanju! Ne ovirajmo več božje milosti, da nam razsvetli duha, da njegova ljubav vžge naše srce, potem bomo tudi v izbiranju svojega poklica zadeli pravo.

„Samotarsko, popolnoma delu posvečeno življenje mi ugaja,“ čujemo včasih, „občudujem življenje požrtvovalnosti in odpovedi, toda nimam poguma, da bi delal enako. Jaz ne prenesem tega, da bi se odpovedal svojim navadam, svojemu udobnemu življenju.“ Pobožna duša, je li bolje, da nas odtrga smrt od naših navad, od naših udobnosti, kakor da nam in drugim zagotovi naša prostovoljna odpoved večne, nebeške radosti? Treba je gotovo požrtvovalnosti za takšen sklep; se li ne nahaja med darovi, s kojimi je Bog okrasil tvojo dušo, hrepenenje po žrtvovanju, po prostovoljni izročitvi sebe samega v službo bližnjika?

Dobe se goreče duše, ki bi se ne ustrašile požrtvovalnega življenja. Kako je to, da takšne izvoljene duše ne sledijo božjemu klicu, ki jih vabi v življenje, ki je popolnoma posvečeno Njegovi službi in Njegovi časti? Kako je to, da, tako blizu prave sreče, jo zavrnejo, izgrešijo svoj smoter, zaigrajo svoj poklic?

Ta obžalovanja vredna resnica ima različne vzroke. Začetka ne moremo najti; zoperstavljamo se klicu božjemu radi resničnih ali izmišljenih zadržkov, na katere zadenemo; kajti kakor hitro se gre zato, da izpolnimo božjo voljo, se kopičijo težave. Tuintam jih Bog dopusti, da izkuša dušo in ji da priložnost, da pokaže svojo zvestobo; vendar koliko zadržkov si stavimo mi sami na pot! Ako bi si vzeli časa in premotrili te domnevane težkoče natančneje v luči vere, raztopile bi se deloma kakor sneg pod žarki pomladnega solnca, deloma pa bi jih premagali z božjo pomočjo.

„Vendar jaz lahko bližnjemu več koristim, ako ostanem v svetu.“ — Več koristim? Da svojemu bližnjemu delaš dobro, je prvi pogoj, da stopiš na od Boga nakazano mesto in vztrajaš tamkaj v zvestem izpolnjevanju dolžnosti. Slični smo stavbnim kamenom visokega poslopja, pozidanega od večče mojstrske roke. Nekateri so velikanski, drugi čisto mali; nekateri se izgube v temeljnem zidovju, drugi se krasijo ob dnevni luči, vsak ima svoj prostor! Poskusite jih poljubno zamenjati, in poslopju bode grozil razpad. Tako tudi osebe, ki zgrešijo svoj poklic, človeški družbi prej škodujejo nego koristijo. Kako naj bo duša, ki jo pokliče Bog v popolnejši stan, v redovništvo, in ki jo zategadelj opremi s posebnimi darovi in sposobnostmi za blaginjo soljudi, kako

naj bo takšna duša mnenja, da bode bližnjiku več koristila, ako se zoperstavlja volji božji? Mogoče misli, da bi Vincenc Pavlanski, Ignacij Lojola, Frančišek Ksaverij in še toliko, toliko drugih še več storili na polju ljubezni do bližnjega, če bi ostali v svetu? A ne glede na to še stavi v nevarnost lastno dušno zveličanje. Kako končajo oni, ki ne slede svojemu poklicu, o tem ne dopuščajo tozadevni spisi sv. Alfonza Ligvorija nobenega dvoma.

K sklepu le še eno besedo o poklicu za Družbo sv. Petra Klaverja. Družba sestoji iz pospeševateljev, zunanijh udov, notranjih udov in iz sodalk sv. Petra Klaverja, ki se imenujejo tudi „pomožne misijonarke za Afriko“. Ako hoče katera spadati k tem zadnjim, treba je, da prekine vse zveze in se posveti izključno le službi božji in izpreobrnjenju Afrike. Natančnejša navodila daje o tem posebna brošura: „Naloga katoliških žen v apostolskem delovanju“. (Založila Družba sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Stolni trg 8, — cena 10 vin.). Ako bi se po prečitani brošuri še vedno vznemirjali dvomi, naj jih preženejo sledeča razmotrivanja:

Bode mi li mogoče se vsemu odpovedati, iz ljubezni do Boga, in izvoliti za edini življenjski smoter: delovanje v čast božjo in v zveličanje Afrike? — Znam li ubogati, mi je li mogoče, iz ljubezni do Boga in v zveličanje duš podvreči svojo lastno voljo volji mojih predstojnikov, ne samo nazunaj, ampak tudi naznotraj in od srca? — Morem li, ne le en dan, en mesec, eno leto, ampak vse svoje življenje pozabiti na samo sebe?

Katera lahko pritrdilno odgovori na ta vprašanja, koje srce je prepolno požrtvovalnega duha — kar več pomenja za občni blagor kakor še tako obsežno delovanje — ta naj brez obotavljanja prosi za sprejem v Družbo sv. Petra Klaverja.

Pomožna misijonarka.

Bogu vdana smrt zamorca.

(Piše o. Bugeau, c. s. sp.)

Med našimi dninarji, ki nas prosijo za delo, je bil pred kratkim tudi mlad pogan, suh, slaboten in je kašljal pri vsakem stavku. Imenoval se je Kemani. Pač smo se morali vprašati, če ni za jetičnega človeka smrtnonevarno opravilo, ako v vlažnem jutranjem hladu ali pri vročem opoldanskem solncu in ostrem vetru zvečer zemljo koplje, gruče drobi, zelišča piplje? Bolnik je bil pa ubog in si je moral potrebni

živež služiti. Zato je bila za njega prava miloščina, da smo ga sprejeli v službo. In če smo premislili, da bo drugje iskal dela, ako ga mi ne sprejmemo, in bo daleč proč od misijona brez krsta umrl, smo pač smatrali za dolžnost, da ga sprejmemo. Zato smo ga zapisali med delavce.

Kemani je delal tri mesece, potem pa ni prišel več. Bolezen mu je vzela moči ter mu velela ostati v koči. Družina je poslala po čarovnika, ki je obenem zdravnik; ta je naročil, naj se daruje v čast duhovom. Posledica tega je bila, da so darovali zaporedoma tri ovce mangustom (žival), šakalom in staremu požeruhu, čarovniku, torej plačilo za delo treh mesecev. Seveda je kašelj trajal naprej in bolezen se je poslabšala. Sedaj je zapovedal zdravnik zračno kopelj in zračno izpremembo. Zastonj! Bolnik se je kmalu vrnil, stanje se je še bolj poslabšalo.

* Vsled tega poročila sem obiskal ubogega mladeniča. Koča je bila zaprta; torej je ležal tukaj brez luči, brez zraka in postrežbe. Potresel sem spletena vrata in zaklical: „Kemani!“ — „Ali si ti, pater?“ se je oglasil glas brez sape, „ti si torej prišel; to je dobro, kajti jaz umiram in sem že kakor mrlič.“

In res sem videl v polmraku sobe, kako se je vzdignilo pravo okostje; čisto suho je bilo in se je komaj držalo vseh predmetov, da bi ne padlo. Ko je stopil ubožec iz koče, se je zgrudil onemogel na tla. Ako bi ne bil videl njegovih velikih oči, ki so gledale tja v praznoto in kako so se krčile prsi, bi bil zares mislil, da je mrtev. Bolnik si ne dela o svojem stanju nobenih iluzij, zakaj bi ga torej varal? Sklenil sem zato, da mu potrdim, kar je povedal o težki bolezni, in mu nekaj povedati o krstu.

„Vidiš, Kemani, kmalu bo po tebi, ti moraš umreti in vse zapustiti in že si osamljen. Kje so tvoji prijatelji? Celo tvoj brat te je zapustil ter odšel na potovanje.“ Bolnik se je vzdignil in vsedel, pogledal na ovce in zmerjal malega ovčarja.

„Zakaj še skrbiš za te ovce, katere boš moral kmalu zapustiti? Če se hočeš s čim pečati in imeti veselje, misli samo na Boga, na svojo dušo, na nebesa, kamor sedaj lahko prideš.“

Pomenljiv pogled na svoje suhe roke je bil njegov odgovor. Potem ga je hudič premotil, da je nekaj izrekel, kar nima pomena. Poizkusil sem znovič in ga opomnil, naj o tem resno premišljuje, obljubil sem mu, da kmalu zopet pridem, da slišim odgovor. Med tem časom sem mu pošiljal kavo in krompir, kajti pečena koruza bi mu, kakor je sam rekel, ostala v vratu.

Čez nekaj dni sem bil zopet pri bolniku. Ležal je na dvoru in imel glavo naslonjeno na smetišče. K sreči je bil sam in zato je bilo tudi lažje se z njim pogovarjati. Sicer je bil pa zelo dobro razpoložen. Poslušal je pazljivo, stavil nekoliko vprašanj in se je bal krsta.

„Ali imaš kaj tukaj vode, o kateri govoriš?“

„Potolaži se, gotovo jo bodem našel, celo v tvoji koči. Povej mi samo, kje bi našel kako bučo s tekočo vodo. Vsled besed, katere bom izgovoril, te lahko krsti vsaka voda.“

Pokazal mi je zalogo (lkumbe) in potegnil sem iz nje velikansko bučo, ki je bila do polovice napolnjena z vodo. Rekel sem mu, naj ponovi željo, da bi bil rad krščen in naj moli nekoliko molitvic; poslušal sem mirno njegova priporočila, da bi mu ne zлил vode za vrat in ne porabil vse vode, ker je žejen itd. Potem se je morala izmiti cela plast saj in prahu, ki se je nabrala na čelu, kljub zdravstvenemu pravilu, da se ne sme nikoli bolnika umivati. — „Jaz te krstim...“

Novokrščenec je začutil v svoji duši božji učinek in je ostal en trenutek miren in nepremakljiv kakor kip. Tudi kašelj ni smel motiti njegove sreče. Tu je ležal, zmučen od bolezni, pa tudi premagan od milosti, od nebeške svetlobe omamljen, ki je zasijala v njegovi do sedaj v temi tavajoči duši. Potem je obrnil svoje skoro ugasnjene, kakor nežive velike oči proti meni in zašepetal:

„Oj, kako vriska moje srce!“

„Ta mir, ta sreča, katero občutiš, je samo začetek sreče, katero boš pozneje občutil. Niti smrt ti ne more vzeti te sreče, nasprotno, ona jo bo pomnožila in jo storila večno. Tukaj imaš svetinjo, ali se morda bojiš, da bi ti jo vzeli?“

„Daj mi jo, jaz se ne bojim ničesar!“ In z resnim obrazom si jo je djal okoli vratu. Potem si je pokrtil glavo z delom rjuhe, s katero je bil odet, in zdelo se je, da hoče spati. Brez dvoma je hotel uživati srečo v mirnem počitku.

Ko sem prišel nekoliko pozneje h koči bolnika, sem zapazil na dvorišču njegovega brata, ki se je vrnil s potovanja. Z eno roko si je brisal oči in z drugo je skušal razkropljene ovce zbrati, kakor da bi jih bil našel brez ovčarja.

„Kje je bolnik?“ sem vprašal.

„Ravnokar so mi naznanili njegovo smrt,“ je odgovoril z ihtečim glasom in z obupanim kretanjem je gonil ovce v kočo. Za ljubo čredo je čas počitka in niti največja bolečina bi ne mogla povzročiti odstopa v tej točki. Ko je slednjič zagnal ovce v ograjo, se je prepustil nesrečnež popolnoma svoji žalosti; vrgel se je na tla ter mi ponudil mal klečalnik zraven sebe. —

„Da, mrtev je,“ je ihtel, „in jaz nisem bil tukaj; jaz sem spremljal poglavarja od tod dve milji daleč. Ko sem zvedel, kako nevarno bolan je moj brat, sem hotel proč, toda poglavar me je zadrževal. „Zakaj pač,“ tako je rekel, „zakaj bi šel tja? Noč je temna, ti se boš spotikal ob drevesne korenine in zverine te bodo preganjale. Ostani tukaj! Sicer se bo pa gotovo našel mož, ki bo zanesel mrliča v grmovje.“ In tako sem ostal in sem šele to jutro zvedel o smrti svojega brata.“

Sedaj si je pokril glavo z rokami in žaloval je tiho dalje. Zdaj je prišla vrsta name, da govorim. Toda kaj naj rečem poganu? Kaj ga pač more tolažiti? Ako bi mu naznanil, da je prejel rajni krst, bi to še pomnožilo njegovo bolečino in mene bi lahko sumničili kot struparja. Mislil sem si, da bo najboljša, ako ga obvestim o mirnem namenu njegovega brata. Ako pride do prepričanja, da nima rajni ničesar zoper njega, da bo zahteval malo žrtev in se lahko njegove ovce mirno gonijo na pašo, potem se bo pač za polovico potolažil, kajti, čeravno je njegova žalost tudi odkritosrčna, je vendar zelo združena z vražo in s samoljubjem. Rajni je bil pri krstu izbornega mišljenja; zakaj bi zato ne povedal njegovemu bratu nekaj besed, ki pričajo enako mišljenje in ki bi mu ugajale. Pri tej misli bode srečen in rajni se mi mi bo zahvalil doli z nebes.

„Kemani,“ tako sem začel, „je bil, kakor veš, moj prijatelj. Dobro sem ga poznal in zato lahko rečem, da ni imel nič zoper tebe in tvojo družino.“

Nagovorjeni je vzdignil glavo: „Kako je rekel?“

„Jaz te zagotovim, Kemani je bil predober, preveč miroljuben, kakor da bi bil komu kaj hudega želel.“ On se je nasmehnil in izpod solz so se svetile njegove oči. — „Ko sem ga nekega dne obiskal, mi je sledeče zaupal: Jaz bom umrl; ko bom mrtev, povej mojemu bratu in vsi njegovi družini, da sem jim naklonjen; reci jim, naj bodo glede mene brez skrbi.“

„Mjeri, mjeri,“ je zaklical mož svoji ženi, „ali slišiš, kaj pravi? Ali slišiš?“

„Jaz znam celo,“ sem rekel jaz nato, „kje je sedaj njegova duša. Ona je v kraju miru in sreče in vas bo blagoslovila.“

Ko bi še mogel enkrat videti ostanke svojega novokrščenca, bi bil vesel, da bi jih še enkrat počastil z molitvijo. Na pogreb niti misliti ni. To bi bilo nevarno, tam, v oni vasi, ki je pravo središče poganstva. Brat bi tudi rad vedel za kraj, kjer je umrl, kajti svoje otroke bo moral od-

vračati od tega kraja. „Mrliča,“ je rekla žena, „je to noč hijena odnesla.“ To je nova tolažba za brata, ki je zaklical: „Kakšna sreča je to!“

Saj je znano, da dopušča leniv način, s katerim se pripravlja hijena, vse mogoče domneve. Ako še mrlič osmi dan ni načel, potem se daruje. Gre se torej za to, da se najdejo sledovi zverine in kraj, ki je bil priča strašnega obeda.

Že sem videl, kako je moj tovariš s stisnjeno pestjo, s palcem med kazalcem in sredincem približno zaznamoval kraj, kjer bi lahko bilo, in me je povabil, naj grem naprej. Ko sva napravila nekoliko korakov, sva bila pri grobnici: pohojena trava v sredi med dvema drevoredoma suhih vej, ki so zapičene v zemljo in zraven kup pepela, iz česar se da sklepati, da ni umrl rajni vsled mraza. To je vse. Iz tega temnega okvirja je zbežala duša proti nebesom. Koliko duš potuje iz krasnih, bogato okrašenih sob tja v temne kraje pekla!

Moj tovariš mi je pokazal, vedno s stisnjeno pestjo, tu in tam nekaj nalomljenih vej: „Da,“ je rekel, „tu mimo je šla hijena z mrličem.“ Jaz sem se dal voditi, kajti zamorec, ki je v goščavi domač, vidi kmalu, kaj je nenavadno. In res sem prišel na široko, prašno stezo, kjer se je lahko spoznalo, da se je tod vleklo človeško truplo. Dva koraka dalje, na ravnih tleh, sem obstal pred sledečim prizorom: s krvjo poškopljena trava, vmes nekaj strtih in krvavih kosti, kosi od kože, to so edine še ostale priče, da je bil Kemani na zemlji. Že sama slutnja tega, kar bi jaz lahko odkril, je zapodila mojega ubogega zamorca v beg. Imel je prav: tak prizor je za pogana, ki stavi vso vsojo nado v meso, pretežek udarec. Ko bi se bil pač mogel na krilih vere dvigniti nad te neznanske ostanke in videti dušo svojega brata v solnčni svetlobi nebeške blaženosti!

Pomen katehistov-domačinov pri spreobračanju poganov.

(Piše rektor p. Schulte, O. M. I.)

Z resnično radostjo berem v vsaki številki „Odmeva iz Afrike“ med došlimi darili rubriko: „Za vzdrževanje katehistov“. Znamenje, da je že nekdanj „Odmev“ opozarjal večkrat na pomen katehistov. Toda tudi v tej skrajno važni točki velja: Olim dicte meminisse juvavit.

O potrebi sodelovanja katehistov ni v misijonskih krogih nobenega dvoma. To potrjuje že dejstvo, da se ne deluje na nobenem, niti na katoliškem niti na drugoverskem misijonu brez pomoči domačinov; in čim boljše in čim več se jih izобрази, tem več uspeha ima misijon. Kako se torej tolmači važno stališče katehistov? Zakaj so tako neobhodno potrebni za misijonsko delo? Črnci so po naravi boječi, nedostopni, plašljivi in često nezaupljivi napram vsakemu belcu; v mnogih slučajih so se že srečali, preden jih je obiskal pri našalec vere, z drugimi belci, ki so izkušali samo izrabiti njihovo preprostost, nevednost in uboštvo v svojo lastno materielno korist; z belci, ki so ravnali z njimi trdo, preostro, da, včasih celo nečloveško; z ljudmi, ki se imenujejo kristjane, a nimajo razen imena prav nič krščanskega. Ako domačinov ne poučijo lastni rojaki, da misijonar namreč ne pride, da bi si nabral pri njih bogastva, ampak le, da bi pripeljal njihove duše v nebesa, tedaj se obnašajo proti duhovnikom ravnotako kakor napram drugim belcem. Če bi mi božja previdnost ne poslala takih domačinskih mladeničev, ki so mi pripravljali tla s tem, da so rojakom razjasnili namen katoliškega duhovnika in ničevnost predsodkov, ki so jih dobili od protestantskih domačinov, bi se v teh treh letih mojega tukajšnjega delovanja težko pokazal kakšen uspeh. Poleg božji milosti pripisujem napredek tukajšnjega misijona delovanju naših marljivih katehistov.

Katehist pripravlja polje, kjer seje potem misijonar božjo besedo in hoče žeti obilen sad milosti. Toda tudi potem, ko so domačini že tako pridobljeni za našo vero, da hočejo poslušati misijonarja, ostane stališče katehistovo čez vse važno. Črnci predobro čutijo, da stoje zelo daleč za belci in da se belec ne more lahko prilagoditi njihovemu naziranju; v načinu njihovega govorjenja se nahaja včasih skrivnost, ki je ni mogoče razbrati misijonarju kljub najboljšemu poznanju jezika. Tu ima potem domači katehist nalogo, da igra vlogo posredovalca ter tako tvori most med misijonarjem in zamorcem. Nadalje katehist stanuje na krovu, sredi svojih rojakov, vidi in sliši vse, česar bi blagovestnik nikdar ne izvedel, o čemer pa ga pouči katehist. Na drugi strani pa poroča katehist, kaj se je naučil v daljšem in ožjem občeivanju z misijonarjem, svojim črnim rojakom v njihovem jeziku in naziranju in jim daje predvsem zgled dobrega, krščanskega življenja. V njegov delokrog spada tudi vzdrževanje zanimanja za vero med odraslimi, potem, da redno obiskujejo otroci šolo, in poučevati morajo tudi v šoli.

V večini misijonskih dežel, kjer živijo domačini daleč naokolu razkropljeni, igrajo katehisti še večjo čez vse važno vlogo. Misijon ne more na vsakem kraju ustanoviti postaje in je tako primoran nastavljeni po oddaljenih pokrajinah domačinske pomožne moči, ki jih pater iz misijona obiskuje kolikorkrat je mogoče ter izkuša napredek katehumenov v znanju vere in v krščanskem življenju tako dolgo, da jih lahko pripusti k sv. krstu in k drugim zakramentom.

Vsled velikanskega pomena katehistov v misijonih imajo vsi misijonski voditelji vročo željo, prevzeti prav mnogo na-

Katehist Ivan razlaga katekizem.

darjenih dečkov, če mogoče, iz rodbin glavarjev, v šolo za katehiste. Toda žal — pogosto beremo v „Odmevu iz Afrike“ — žal mora radi pomanjkanja potrebnih sredstev ta dobra praktična ideja ostati tiha želja. Kako marsikateri prednik misijona bi rad in bi moral nastaviti še več katehistov, da bi lahko dalje razširjal sveto vero. Misijonska postaja Groot-fontein ima sedaj tri katehiste; še nadaljnji trije bi nam bili čim prej mogoče potrebni, ker je bil prvi letnik tukajšnje protestantske šole za katehiste o Veliki noči 1913 končan in lahko potem mnogo mest zavzamejo pred nami na novo izučeni katehisti.

Naj bi se, to je pač srčna želja vseh misijonarjev, pomnožili darovi za katehiste. Ponavljam še enkrat: poleg milosti neba so dobri katehisti najvažnejša sredstva, da razširimo sveto vero med divjimi poganskimi narodi, in kdor prispeva za izobrazbo in oskrbo katehistov, podpira na najboljši način misijonsko delo.

Misijonski dopisi.

Apostolski vikariat reke Oranje.

(Iz Pelle nam piše škof Simon o oblatih sv. Frančiška Saleškega.)

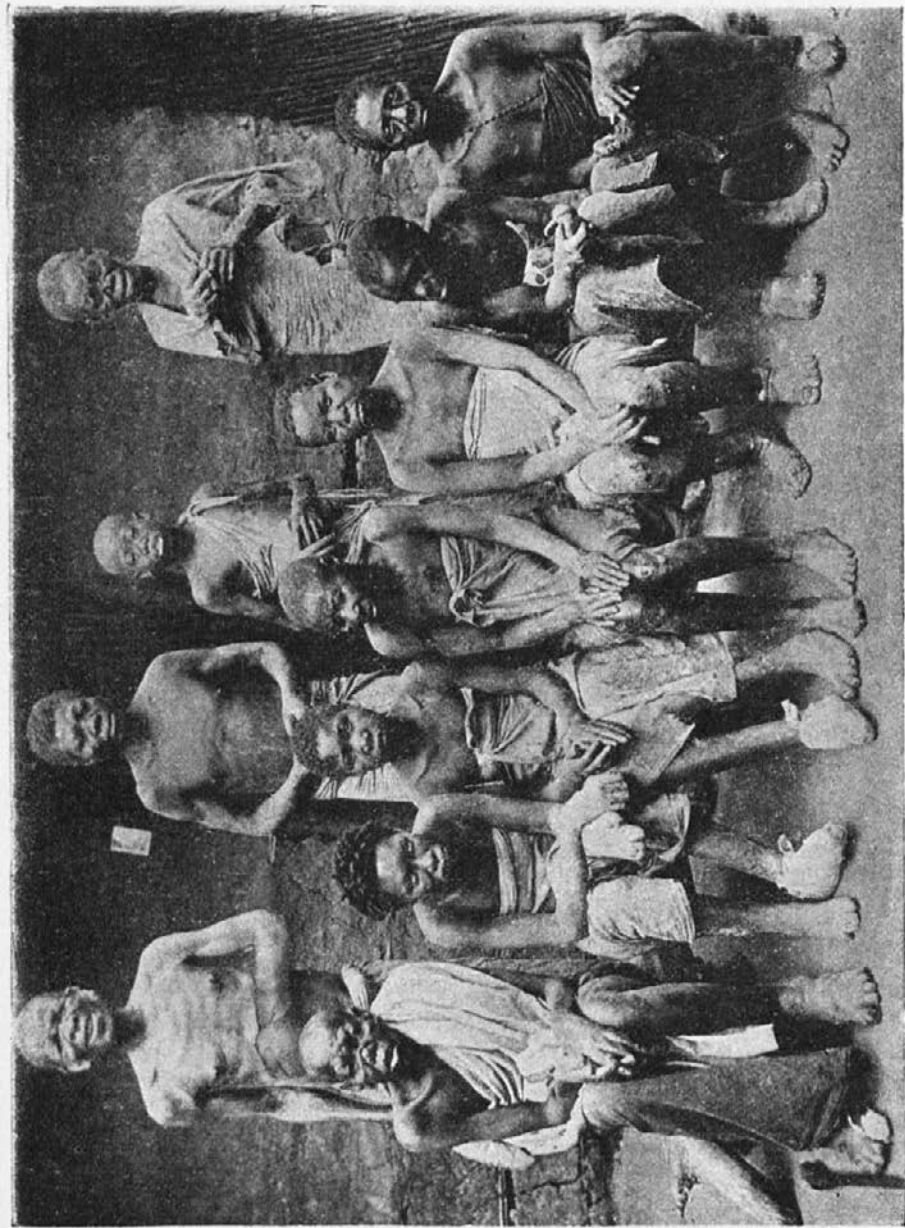
Naš vikariat trpi sedaj splošno sušo; celo leto ni nič deževalo in bati se je še večje bede, ako nam nebo še dalje časa odkloni svoj blagoslov. Mnogo čred je že poginilo; živila se dražijo in težko se prirejajo apostolska potovanja, kajti potrebna živina je redka in brez moči.

Od mojega zadnjega poročila sem obiskal vse postaje svojega vikariata in podelil sem 250 kristjanom zakrament sv. birme. Naše šole vzdržujejo svoje stalno število učencev in vsi misijoni vidno napredujejo v primeru s protestantskimi sektami.

Keimoes, ki obstoja 20 mesecev, ima že dve šoli, eno za bele in eno za črne otroke. V šoli poučujejo sestre oblatinke sv. Frančiška Sal. Pozidali smo jim hišo in kupili dvoje zemljišč, da ne pridejo v manj prijateljske roke sosedov. Ta nakup s hišo sester vred je stal 10.000 frankov.

Upington napreduje počasneje, kajti to malo mesto je že dolgo v rokah kalvincev in neodvisne škotske cerkve. Vendar upamo, da se bomo utrdili v tem kraju. Ravnokar nam je odstopila država Union zemljišče, ki bo zadostovalo za nabavo za novi misijon potrebnih reči in podjetniki že začenjajo zidati kapelico in stolico za misijonarje. To pomeni za nas 20.000 frankov stroškov; toda mi ne odlašamo te žrtve, ker je namreč to za uresničenje naših nad v Upingtonu edino sredstvo.

Na povratku iz Gordonije me je vodil pot skozi Kenhardt, glavni kraj okrožja istega imena. Tekom mojega tamošnjega bivanja mi je dala previdnost jasen migljaj, da hoče imeti tukaj misijon; mesto pet mi znanih katoličanov sem jih našel 22; tedaj mi pride na misel, da je prišel mogoče čas nakupa kakšne zemlje za slučaj naselitve v tej vasi. Posvetoval sem se z nekim našim vplivnim katoličanom. — „Gotovo,“ je dejal „ne zamudite

Ubogi gobavci v Madibiri.

prilike nakupa, kajti, kar plačate sedaj s sto franki, prišlo bi Vam čez nekaj let na tisoč frankov. „Sicer,“ še pristavi, „se Vam li ne zdi, da hoče ljubi Bog imeti v Kenhardtu svoje stanovanje? Sodite sami: občinski svet je ravnokar napravil lepo pokopališče in ga na čudovit način razdelil na štiri dele, čeprav je vse prebivalstvo protestantsko, — en del je odmerjen za katoličane. Kenhardt ima svoje pokopališče, je torej samoobsebi umevno, da mora tudi imeti svojega duhovnika in svojo cerkev.“ Nato pravi: „Jaz sam bom kupil dvoje zemljišč in jih podaril misijonu, na Vas pa je ležeče, da čim najhitreje pošljete semkaj enega misijonarja.“ Hvala Bogu in temu dobremu katoličanu; čudno začeto delo sem sklenil nadaljevati, kakorhitro bo zadostovalo moje osobe in moja sredstva. Pričujočnost duhovnikova v Kenhardtu bo jako olajševala apostolske obiske v okrajih Fraserburg in Kalvinija. Te obiske opravlja sedaj misijonar v Keimoes; to pomenja za njega mesec odsotnosti od svojega misijona in velike težave. Misijonar v Kenhardtu bo opravil isto delo v krajšem času in z manjšimi mukami.

Kratka misijonska poročila.

Vas gobavcev v Nem.-Vzhodni Afriki. V Kwirowi v Nemški-Vzhodni Afriki se nahaja, kakor piše sestra Beatrika 24. vinotoka 1912 naši gospe generalni voditeljci v Rim, dom gobavcev, ki šteje kakih 700 prebivalcev. „Skrb za vzdrževanje ubogih bolnikov,“ piše nadalje sestra, „pripada večjidel misijonu. Zmerom je najmanj po 50 do 70 bolnikov, ki ne morejo nič več delati, — kopica osirotelih otrok, pohabljenec, oslavljenih od starosti, ki pričakujejo vse od nas. Pa tudi mnogo drugih prosi pri nas za delo, da bi si lahko prislužili za hrano in obleko.“

Za gobavce je najboljše zdravilo tečna jed, vsaj lajša boleti in zdržuje napredek bolezni. Zato je treba nakupiti velikih zalog riža. Vreča riža stane v Ulanga-dolini 3 Rp. (ali 5 K), in k temu še pride 1 1/2 Rp. plača nosaču. Vreča riža znese kakih 80 dnevnih porcij. Če smemo dati vmes koruze, prosa, fižola in banan,

bi lahko računili za 3 dni vrečo riža. — Ako imajo bolniki dovolj hrane, ostanejo radi v domu gobavcev, medtem ko jih lakota zapelje k begu, in potem pomrjejo v najhujši bedi na telesu in na duši.

Krščanska občina v vasi gobavcev ima sedaj 140 duš. Med temi ubogimi bolniki se nahajajo tudi jako vrli kristjani, ki svoje trpljenje prenašajo z občudovanja vredno potrpežljivostjo in vdanostjo. Njih hvaležna molitev bo gotovo izprosila vsem dobrotnikom obilne milosti.“

Škof Spreiter, O. S. B., ki je ravno bil v Kwirowi navzoč, kjer je blagoslovil 17. vinotoka temeljni kamen za zidanje nove cerkvice in nekaj dni nato podelil 49 gobavcem sv. birmo, še dostavlja pismu Beatrike nekoliko priporočilnih besed. Nujno prosi, da bi se uvaževala prošnja sestre za največji dom gobavcev v vikariatu (misijon ima še namreč v Madibiri enega in v

Peramihi enega) in posebno poudarja, da je govorila sestra le o **50 do 70** bolnikih, ki so popolnoma v nadlego misijonu, dočim ni poudarjala, da jih je več ko **600**, s katerimi ima misijon le deloma težave. Čeprav napeljujejo krepkejšo k delu, si vendar ne morejo zaslužiti vsega živeža. „In akoravno imajo hrano, kje naj potem vzamejo obleko? ...“

P. Bächer, S. J., predstojnik misijona Katondue, piše 18. svečana, da se bodo trije za misijon Katondue določeni polski misijonarji, pater Kraupa z dvema bratoma, mesca svečana vkrcali v Afriko, in piše nadalje takole: „V Lufundzi — Kapoche je postaja nekaj dni zopet otvorena s p. Moskopom in bratom Štef. Rodenbühherjem, ki sta bila odločena od Katondue, da bi Lufundzo, prvo zunanjo postajo, podredila varstvu „Materi dobrega sveta“ in jo razvijala. Na glavni postaji Katondue „K Sv. Duhu“ sta dva patra iz Angonije, p. Lazarič in p. Bulziewicz z ruskim bratom Usl kom, ki je prišel semkaj pred nekaj mesci iz Borome.“

Ti trije novi poljski misijonarji, ki dojdejo malega travna, bodo porabljali v Katondue svoje sveže moči s svetim navdušenjem za gmotno in duševno razvijanje teosrednje postaje.

V zadnjem času sem storil tudi pri

vladi potrebne korake, da dobi začasno počivališče v Kakaro (med Feiro in Lufundzo na spodnji Roangwi) pravice stalne misijonske postaje. Magistratu sem moral predstaviti poglavje, ki so izjavili, da želijo misijon, t. j., da se strinjajo s pričujočnostjo misijonarjev in istotako, da privolijo za kosce svoje obdelane zemlje, koje 6 akrov sega v misijonsko posest, v denarno odškodnino. Po pogodbi sem odškodnino že izplačal (krog liv. sterl. 3. —), zmeril in zaznamoval onih 6 akrov misijonske zemlje, napravil risbo, ravnotako legopisno karto in jo poslal v duplikatu deželni in rudarski komisiji v Livingstonu (Viktorija slapi), ki je vladni sedež Northern Rhodezije. Sedaj pač ne bode več težav. Medtem sadimo tamkaj banane in drugo sadno drevje, hočemo uravnati začasno najpotrebnejše prostore, napraviti vrt za zelišča, da se bo dalo stanovati v Kakaro in Lufundzi. V sušcu ali mal. travnu pride namreč p. Merlean, mogoče tudi brat Stoffner. P. Witz, ki je še predsednik v Beromi, bi tudi rad prišel semkaj, ako mu bode dovolil pater provincijal. Ti lahko začnejo potem takoj z delom ob spodnji Roangwi, kajti jezik domačinov je tu isti ko v Boromi. In tako bi bil skrajni južnovzhodni kot novega misijona dobro zaseden. Bog daj k temu svoj blagoslov.“

Manjka li misijonskih sester?

Generalna prednica neke kongregacije misijonskih sester se obrača na generalno voditeljico Družbe sv. Petra Klaverja s prošnjo za izdatno denarno podporo. Piše med drugim tudi sledeče: „Preč. p. Zappa, apostolski prefekt Nigra, srčno želi, da bi se naselile sestre v Lokoji, severnem delu njegove prefektore. Sedaj ko je ljubi Bog blagoslovil naš noviciját v zadnjih letih, bi v enem letu imeli dovolj osebja za to ustanovitev, a, žalibog, pomanjkanje denarja je tej ustanovitvi na poti ...“

Torej predvsem manjka denarja! Družba sv. Petra Klaverja stori sicer kolikor je mogoče in miloščine se množijo vsako leto, toda kaj pa je tudi okroglo 500.000 kron letno za misijone

celega in najrevnejšega dela sveta! Te miloščine bi se dale podeseteriti s pomnoženim in intenzivnejšim propagandnim delom za misijone po nekaterih „pomožnih misijonarkah“.¹

Oj ve, ki bi rade postale misijonske sestre, prašajte vendar Odrešenika, ne bi li vsaj ta ali ona izmed vas mogla donesti žrtev in bi se zadovoljila rajši s tihim stanom „pomožne misijonarke“, — kakor pa šla na misijone same — Njemu in dušam na ljubo! In ako imate moč, da prinesete žrtev, bodite zagotovljene, da bode vaše plačilo v nebesih enkrat dvojno.

Kdor more razumeti, naj razume!

L.

Zapiski Družbe sv. Petra Klaverja.

Misijonski zavod Marija Sorg. Dvakrat je v tem letu naznanjala modrorumena zastava na stolpu v Marija Sorgu prihod naše generalne voditeljice: prvokrat, ko nam je na praznik Marijinega obiskovanja, došla naravnost iz Rima, pripravila za nekaj tednov veselje svidenja, dokler je ni načrt koncem meseca zopet opominjal k odhodu. Drugokrat, ko se je vrnila dne 23. velikega srpana od kongresa v Bingenu in udeležbe katoliških shodov v St. Gallenu in Metzu v Marija Sorg, da se pripravi za nova dela, — zvesta geslu: „Dokler imamo čas, delajmo dobro; večnost nam ostane za počitek!“

Med navzočnostjo naše generalne voditeljice je prišla v Marija Sorg vrsta ljubih gostov in visokih obiskovalcev. Med drugimi sta nas obiskala gospod namestni škof dr. Rieder, očetovski dobrotnik naše družbe, in Nj. c. in kr. visokost gospa nadvojvodinja Marija Kristina. Zadnja je prišla večkrat v spremstvu svojih otrok, nadvojvodov Mirko in Jurij in nadvojvodinj Helena in Roza, katerim se je enkrat tudi pridružila sestra gospe nadvojvodinje, Nj. c. visokost princesa Marija Jožefina.

31. velikega srpana. (Praznik angelov varihov.) Po skrbi naše generalne voditeljice je dobil z današnjim dnem naš misijonski zavod novo voditeljico. Kot tako je imenovala doseданjo predstojnico dunajske podružnice, baronico Ivano pl. Schumacher.

9. kimavca. Letos se nahajamo v znamenju križa in zahvale. Potem ko smo ljubemu „Odmevu“ — in posebno njegovemu zaslužnemu uredniku — k njegovi 25 letnici spletli srebrn jubilejni venec, poklonili naši generalni voditeljici zlat

¹ Beri o tem brošuro „Naloga žene v službi misijonov“. (Cena 10 vin.) Naslov za naročila: Družba sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Predškofijo 8.

jubilejni pozdrav k 50 letnici njenega rojstva, smeli smo danes poslati tudi našemu zaščitniku, svetemu Petru Klaverju k 25 letnici njegove proglasitve za svetnika izraze svojega otroškega češčenja in spoštovanja k tronu božjemu. Z dvojnim veseljem in s hvaležnosti polnim srcem se je tedaj pela v naši kapeli slavnostna himna: „Peter Klaver, pozdravljamo te.“ Na ta praznik, ko je še bivala med nami naša generalna voditeljica, smo se znova postavili pod mogočno varstvo sv. Petra Klaverja, ki smo mu priporočili tudi za prihodnost naše delo.

Iz uredniške mape.

Krasen zgled! V neko našo podružnico je prinesel neki drvar, goreč pospeševatelj in družbin naročnik, ki mora vse svoje življenje hoditi po bergljah, 200 mark za eno monštranco.

Kolikokrat se sliši od delavcev ali drugače ubožnih ljudi želja: „Ko bi le več imeli, dali bi vse za misijone.“

Spominjajmo se svojih dragih rajnikih!

Spominjajmo se svojih ljubih umrlih posebno z dejansko ljubeznijo, da jim pomagamo na izdaten način. Najlepšo priložnost za udejstvovanje te prave in zveste ljubezni nam nudi „**Mašna zveza za Afriko**“. Ako pristopimo k zvezi, naklonimo svojim ljubim umrlim delež zakladov milosti **300 svetih maš**, za katere nam bodo gotovo bolj hvaležni kakor za vence in cvetlice.

Vendar velja mašna zveza tudi za živeče in naj nikar ne pozabi nobeden bralec „Odmeva“, da si pravočasno zagotovi za tako neznaten misijonski dar tako velik zaklad milosti za zdaj in vekomaj.

Kdor hoče opozoriti tudi druge na „Mašno zvezo za Afriko“, mu radi pošljemo pravila Mašne zveze kot letake v poljubnem številu za razširjevanje zastonj in franko. Letaki so v zalogi nele v ogrskem in nemškem, ampak tudi v slovaškem jeziku.

Predvsem prosimo prečastito duhovščino, da bi prav toplo priporočala svojim faranom pristop k „Mašni zvezi za Afriko“, kar je v korist in prid živečim, kakor tudi, in posebno sedaj v mesecu ubogih duš, v tolažbo ljubih rajnikih.

Njega eminenca kardinal
VIVES Y TUTO, o. Cap.

generalni prefekt kongregacije religioznih
umrl v Monteporziu pri Rimu 7. kimavca.

Memento za umrle.

Po 18 letnem plodonosnem delovanju v misijonih je umrl dne 25. rožnika 1913 v Daressalamu č. **p. Anton Ruedel, O. S. B.**, apostolski vikar.

Popolni odpustek,

ki ga lahko dobijo udje Družbe sv. Petra Klaverja meseca listopada.

Dne 30. listopada, na god sv. apostola Andreja.

Pogoji: Vreden prejem zakramenta sv. pokore in presv. Rešnjega Telesa, obiskanje cerkve in molitev po namenu sv. očeta za razširjanje sv. vere.

Ponatis člankov iz „Odmeva iz Afrike“ ni dovoljen, ponatis misijonskih pisem in poročil le z natančnim podatkom virov.

~~~~~  
**Skupna vsota vseh za Odmev došlih darov v mesecu vel. srpanu 825 K 14 v.**  
~~~~~

Za sv. maše: Zarnik M. 2 K, N. N. 2 K, Keržič M. 2 K, N. N. 2 K, Poženel M. 7 K, Novak 10 K, po Klinec T. 12 K, Pečolar J. 2 K, Klinar M. 2 K.

Za stradajoče v Južni Afriki: Preč. dr. Pečjak 20 K, po Jenčič 12 K, Pačstebler I. 2 K, dve neimenovani osebi 5 K, Kostanjevec M. 5 K, Dolinar M. 40 v, Velkovrh H. 1 K, Barl I. 2 K 30 v, Žontar U. 1 K, Modic I. 1 K, Koracin F. 1 K 10 v, preč. g. župnik I. Šašelj 10 K, Neimenovani 6 K, N. N. 1 K, Igljič K. 1 K 50 v, Ravnikar T. 50 v, Vidmajer F. 1 K 10 v, Tesnar F. 50 v, Zupančič M. nabral od Slovencev na Vestfalskem 9 K, Onič F. 7 K 20 v, Onič M. 1 K, Mlakar F. 1 K, Marn K. 60 v, Brate U. 50 v, Jane A. 50 v, Kurent N. 30 v, N. N. 3 K, Komac A. 1 K, Seljak A. 1 K, Novak 2 K, Vider M. in L. 2 K, N. N. 2 K, Pavletič F. nabrala 20 K, Čadež N. 3 K, Sedlar J. 5 K, Šamperl J. 2 K 50 v, Neimenovana 40 v, Šamperl Jos. 1 K, Maček V. 40 v, Kramar A. 40 v, Vipotnik A. 20 v, Kolar A. 30 v, Jazbinšek J. 20 v, Colnarič J. 3 K 10 v, Blažič J. nabrala 16 K 80 v, Vidmar M. nabrala 7 K 30 v, Krašovec 20 v, Narobe 20 v, N. N. 20 v, Zagožen B. 7 K 50 v, N. N. 10 K, N. N. 18 K 20 v, Gregor E. nabrala 6 K, Kraner A. nabrala 2 K 50 v, Bukovinski 2 K, Horvath A. nabrala 11 K, Miklin P. nabral 3 K 4 v, Zapušek J. 40 v, Geratič M. nabrala 3 K, Zemljič N. nabrala 3 K 90 v, Kolšek F. 5 K, Lukmann M. 5 K.

Za gobovce: N. N. 1 K, nabrala Vidmar M. 80 v.

Za odkup sužnjev in botrinski darovi: Kaplan M. za svojega krščenca 1 K, N. N. botrinski dar za dečka na ime Alojzij 24 K; deklice Marijinega vrta v prispevek za odkup deklce na ime Marija 24 K 16 v, Kostanjevec M. za odkup zamorčka 60 K.

Za kruh sv. Antona: Miglič F. 8 K, preč. g. župnik Šelih 2 K 50 v, g. Šelih U. 3 K, preč. g. kanonik Lukežič I. 5 K, Žerovec I. 2 K, Brenčič 20 v, Wochinz I. 5 K, Pikec M. nabrala 4 K 50 v, Šibovec M. 1 K, Keržič M. 3 K, Gubanc M. 1 K, Prestar A. 1 K, Tilkovar M. 1 K, Čigon I. K, Igljič K. 1 K, Kodrič A. 12 K, po nabiralniku 44 v, N. N. 2 K, Zarnik M. 50 v, po Kupčič F. nabrano od celjskih dobrotnikov 17 K, Podgoršek K. 1 K, Vidmar M. nabrala 3 K, Hrast J. 20 K, Lavrenčič A. 1 K, Kodre A. 1 K, Krašovec 20 v, Klinec T. 6 K, Ažman N. 1 K, Koren B. 70 v, Tomažič P. 3 K 50 v, Visjak M. 1 K 20 v, Schuman M. 1 K 80 v, Babnik A. 1 K, po Klinar M. 3 K 50 v, Rabnik A. 1 K.

Za Klaverjev vinar: Petriček 40 v, Šelih U. 2 K, Prosenjak A. 60 v, Vidmar M. nabrala 4 K 10 v, Hamovec T. 60 v, Zapušek J. 60 v, Končan nabrala v tobačni tovarni 3 K 60 v.

Za otroško zvezo: Nabrano po zbiratelju Anderlič J. 4 K, Šamperl J. 4 K 50 v, Horvath A. 8 K 60 v.

Za mašno zvezo: Poslano v Ljubljano od posameznih udov: 10 K 95 v, nabrano po: Petriček J. 10 K, Sernak M. 10 K, g. Šelih U. 2 K, Brenčič F. 3 K, Horvath A. 35 K, Zajdala A. 3 K, Kolar F. 7 K, po preč. g. P. Valerijanu 11 K, Vidmar M. 10 K, Knoblehar K. 51 K, Kodre F. 2 K, Klinec T. 3 K, Jankovič K. 4 K, Pečolar J. 3 K, Grilec I. 2 K, Tomažič P. 6 K 50 v, Gutermann 6 L = 5 K 70 v.

Za misijonsko zvezo: Šelih U. 3 K, Kaiser 20 v, Kejžar 50 v, Kraner A. nabrala 21 K 70 v.

Za Družbo sv. Petra Klaverja: N. N. 1 K.

Podporniški prispevki: Trobina H. 2 K, Starec M. 4 K, Nedok M. 2 K, Vider M. in L. 4 K, Zidar H. 2 K,

Skupna vsota 825 K 14 vinarjev.

Poslano v predmetih: Žerovec I.: kvačkane čipke; samostan Šmihel pri Rudolfovem: štaniol, rabljene znamke; Kovačič in tovarišice: perilo, oblačila, igrače, šolske reči za krščenca „Rajmunda Bratanič“, potem obleke in srajce za zamorske deklice; Marijina družba v Idriji: blago za obleke zamorskih deklic, stare obleke, knjige, štaniol, znamke; N. N. eno žepno uro; od več oseb: rabljene znamke.

Mašna zveza

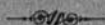
v prid afriškim misijonom

ustanovljena od Družbe sv. Petra Klaverja,

kanonično potrjena

od Nj. kardinala Respighi

gen. vikarja Nj. Svetosti.

1. Mašna zveza v prid afriškim misijonom sestoji iz 300 svetih maš, ki se služijo vsako leto v kapeli sv. Petra Klaverja v glavni hiši Družbe sv. Petra Klaverja (zdaj v via dell'Olmata št. 16 v Rimu).

2. Mašna zveza ima dvojni namen:

- a) da se vsi udje mašne zveze, zlasti siromašni, udeležijo duhovnih zakladov omenjenih 300 svetih maš v življenju kakor tudi po smrti;
- b) da pridobi pomoči potrebnim afriškim misijonom nov vir denarnih dohodkov, kajti ves znesek razen odbitka vsakoletnih 600 lir, ki jih dobi mašujoč duhovnik kot ustanovo, je povsem določen v prid afriškim misijonom.

3. Udje mašne zveze dajo enkrat za vselej miloščino v znesku 1 K.

4. Teh 300 maš se služi na namen udov, za žive in mrtve.

5. V mašno zvezo se vpisujejo tudi otroci in umrli.

6. Duhovnih koristi mašne zveze postanejo udje deležni takoj, ko odštejejo zgoraj omenjeno miloščino.

7. Vsakdo, ki ga je Družba sv. Petra Klaverja za to pismeno pooblastila, lahko sprejema ude za mašno zvezo.

8. Vsak ud dobi v znamenje, da je sprejet, sprejemnico z znakom in podpisom glavne voditeljice Družbe sv. Petra Klaverja.

9. V računskem poročilu o sprejetih in razdeljenih darovih, ki ga predloži Družba sv. Petra Klaverja vsako leto sv. kongregaciji propagande, se bodo najvestneje navedli tudi darovi udov mašne zveze in koliko se je od tega porabilo.

O p o m b a: Naznanila in prispevki za mašno zvezo se naj naslovijo na:

Družba sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Pred Škofijo 8, II. nadstr.

" " " " Trst, via Sanità 14.

" " " " Solnograd, Dreifaltigkeitsgasse 12.

Važno!

P. n. naročniki, kateri so še z naročnino za leto 1913. zaostali, se vljudno prosijo, naj bi ta dolg čimprej poravnali.